

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تبریز

دانشکده پرستاری و مامائی تبریز

گروه پرستاری

نیمسال دوم

نام درس : روانشناسی فردی - اجتماعی

نام مدرس یا مدرسین : الگار سلماسی

تعداد واحد: 2

ترم و رشته تحصیلی : دانشجویان ترم 1 پرستاری - روزانه

واحد پیشنیاز: -

روز و ساعت تشکیل کلاس : شنبه ها ، ساعت 8-10 صبح

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با مفاهیم اصلی روانشناسی با تاکید بر رفتارهای فردی و گروهی و ارتباطات اجتماعی .

برنامه جلسات :

اهداف جزئی درس (براساس سرفصل دروس) :

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند :

جلسه اول : تاریخچه ، تعریف ، مفاهیم ، انواع و مکاتب روانشناسی را شرح دهد .

1. تاریخچه فلسفی روانشناسی را توضیح دهد .

2. تاریخچه علمی روانشناسی را توضیح دهد .

3. روانشناسی را تعریف کند .

4. موضوع های مورد مطالعه در روانشناسی و زیر شاخه های آن را بیان کند .

5. مکاتب روانشناسی (ساختارگرایی ، کنش گرایی ، رفتار گرایی ، گشتالت گرایی ، روانکاوی ، پدیدار شناختی ، زیست شناختی ، روان شناختی) را به اختصار توضیح دهد .

6. اهداف و روش های تحقیق روانشناسی را توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ،

چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .

2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .

3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم

پزشکی . (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه دوم : تفاوت های فردی را توضیح دهد .

- 1- انواع تفاوت های آدمی را از جنبه های مختلف (خصوصیات جسمانی ، خصوصیات روانی ، خصوصیات اجتماعی ، تفاوت های جنسی) بازگو کند .
- 2- تاریخچه مطالعات تفاوت های فردی را توضیح دهد .
- 3- منشا تفاوت های فردی (وراثت و محیط) را توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی . (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه سوم : پایه های عصبی - زیستی رفتار را شرح دهد .

- 1- آناتومی سیستم عصبی (سیستم عصبی مرکزی و سیستم اعصاب محیطی) را توضیح دهد .

- 2- فیزیولوژی اعصاب را در ارتباط با بروز رفتار بیان کند .
- 3- سیستم هورمونی دخیل در بروز رفتار را توضیح دهد .
- 4- اساس ژنتیکی رفتار (کروموزوم ها و ژن ها - صفات وابسته به جنس) را شرح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی . (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه چهارم : احساس و ادراک و حافظه و فراموشی را توضیح دهد .

احساس و ادراک :

- 1- احساس را تعریف کرده و مفاهیم مرتبط با آن (آستانه مطلق ، انطباق حسی ، حواس پنجگانه ، حس تعادل ، حس جنبشی) را شرح دهد .
- 2- ادراک را تعریف کرده و مراحل فرآیند ادراک را توضیح دهد .
- 3- ثبات های ادراکی (اندازه ، شکل ، رنگ ، مکان ، عمق) را توضیح دهد .
- 4- خطاهای ادراکی (بینایی ، شنوایی ، زمان و مکان) را بیان کند .

حافظه و فراموشی :

- 1- انواع حافظه (حسی ، کوتاه مدت ، بلند مدت) را توضیح دهد .
- 2- مراحل حافظه (رمز گذاری ، ذخیره سازی ، سازمان دهی ، بازیابی) را شرح دهد .

3- فراموشی را تعریف کرده و علل مختلف آن (واپس زدن ، تداخل ، مشکلات بازیابی ، هیجانان) را توضیح دهد .

4- راه های بهبود بخشیدن حافظه (تقطیع سازی ، تصویر سازی ذهنی ، بسط دادن ، بافت و بازیابی ، سازماندهی مطالب ، تمرین ، روش PQRST) را به اختصار توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .

2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .

3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی . (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه پنجم : تفکر و زبان ، هوش و سنجش آن را شرح دهد .

تفکر و زبان :

1- مفهوم تفکر را بیان کرده و اشکال مختلف آن را نام ببرد .

2- نوروفیزیولوژی تفکر را بیان کند .

3- منظور از مفاهیم و سلسله مراتب آن و کارکرد های مفاهیم را توضیح دهد .

4- چگونگی شکل گیری مفاهیم را بیان کند .

5- استدلال را تعریف کرده و انواع آن (قیاسی ، استقرایی ، تمثیلی) را توضیح دهد .

6- مراحل حل مسئله و موانع حل مسئله را توضیح دهد .

7- تفکر خلاق و ویژگی های آن را بیان کند .

8- فرآیند تفکر خلاق را ذکر کند .

9- مفهوم زبان و مراحل رشد زبان کودک را توضیح دهد .

10- مراحل چگونگی یادگیری زبان در انسان را توضیح دهد .

11- چگونگی فطری بودن زبان را توضیح دهد .

هوش و سنجش آن :

1- مفهوم هوش و نظریه های مختلف در ارتباط با آن را بیان کند .

2- عوامل موثر در هوش (وراثت و محیط) را بازگو کند .

3- مفهوم بهره هوشی را بیان کند .

4- آزمون های هوشی (بینه ، وکسلر ، ریون ، کتل ، ترسیم آدمک) را مختصراً توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .

2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .

3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه ششم : منظور از یادگیری را توضیح دهد .

- 1- یادگیری را تعریف کرده و ویژگی های آن را بیان کند .
- 2- نوروفیزیولوژی یادگیری را توضیح دهد .
- 3- انواع یادگیری را نام ببرد .
- 4- یادگیری تداعی گرا و انواع آن (شرطی شدن کلاسیک و شرطی شدن عامل) را توضیح دهد .
- 5- یادگیری شناختی و انواع آن (بینش گرا ، نهفته) را توضیح دهد .
- 6- یادگیری اجتماعی و مشاهده ای را شرح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
2. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه هفتم : نقش انگیزش و هیجان و نیازها را در بروز رفتار انسان توضیح دهد .

- 1- انگیزه و انگیزش را تعریف کند .
- 2- نظریه های انگیزشی (زیست شناختی ، روانی و اجتماعی ، انسان گرایی) را توضیح دهد .
- 3- طبقه بندی انگیزه ها را نام برده و هر کدام را به اختصار توضیح دهد .
- 4- سلسله مراتب نیازهای مازلو را توضیح دهد .
- 5- هیجان را تعریف کرده و اجزای آن (فیزیولوژیکی ، ذهنی یا شناختی ، رفتاری) را توضیح دهد .
- 6- نظریه های هیجان (جیمز لانگه ، کنون و بارد ، پسخووراند چهره ای ، دو عاملی ساختر ، ارزیابی شناختی) را مختصر توضیح دهد .
- 7- انواع هیجان را بیان کند .
- 8- نحوه اندازه گیری انگیزتگی هیجان ها را شرح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، بدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه هشتم: تعارض، ناکامی و سازگاری را شرح دهد.

- 1- تعارض را تعریف کرده و انواع آن را توضیح دهد.
- 2- ناکامی را تعریف کند.
- 3- نتایج حاصل از ناکامی و تعارض را بیان کند.
- 4- انواع واکنش افراد در مقابل ناکامی و تعارض را توضیح دهد.
- 5- سازگاری و انواع آن (هیجان مدار و مساله مدار) را توضیح دهد.
- 6- منابع سازگاری موثر را مختصراً توضیح دهد.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری، جبار. جنتی، یدالله. روانشناسی اجتماعی برای پرستاران. (1383)، چاپ اول، نشر سالمی و جامعه نگر.
2. گنجی، حمزه. مبانی روان شناسی عمومی. (1387)، چاپ سیزدهم، نشر روان.
3. کوشان، محسن. روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388). چاپ دوم، اندیشه رفیع.

جلسه نهم و دهم: شخصیت و مسائل و نظریه های مربوط به آن را شرح دهد.

- 1- شخصیت را تعریف کرده و نظریه های مرتبط با آن را نام ببرد.
- 2- نظریه روانکاوی شخصیت را توضیح دهد.
- 3- نظریه آلفرد آدلر در ارتباط با شکل گیری شخصیت را توضیح دهد.
- 4- نظریه کارل گوستاو یونگ در ارتباط با شکل گیری شخصیت را توضیح دهد.
- 5- نظریه انسان گرایانه (راجرز و مازلو) در ارتباط با شکل گیری شخصیت را توضیح دهد.
- 6- نظریه های صفات در ارتباط با شکل گیری شخصیت را توضیح دهد.
- 7- مراحل رشد شخصیت (جسمانی، روانی - اجتماعی، شناختی) را توضیح دهد.
- 8- عوامل موثر در شکل گیری شخصیت (وراثت و محیط) را بیان کند.
- 9- روش های ارزیابی شخصیت (آزمونهای عینی و فراقکن) را توضیح دهد.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری، جبار. جنتی، یدالله. روانشناسی اجتماعی برای پرستاران. (1383)، چاپ اول، نشر سالمی و جامعه نگر.
2. گنجی، حمزه. مبانی روان شناسی عمومی. (1387)، چاپ سیزدهم، نشر روان.
3. کوشان، محسن. روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388). چاپ دوم، اندیشه رفیع.
4. گنجی، حمزه. روان شناسی عمومی. (1378)، چاپ دوم، نشر ویرایش.

جلسه یازدهم: رفتار، نگرش و فرهنگ را توضیح دهد.

- 1- نگرش را تعریف کرده و ابعاد آن را توضیح دهد.
- 2- تفاوت عقیده و ارزش را با نگرش بیان کند.
- 3- چگونگی شکل گیری نگرش ها را توضیح دهد.

- 4- چگونگی تاثیر نگرش بر رفتار را شرح دهد .
- 5- نظریه های تاثیر نگرش بر رفتار را بیان کند .
- 6- تغییر نگرش ها و نظریه های مرتبط با آن را توضیح دهد .
- 7- روش های سنجش نگرش ها را توضیح دهد .
- 8- فرهنگ را تعریف کرده و ویژگی های آن را بیان کند .
- 9- کارکردهای فرهنگ را بیان کند .
- 10- عناصر اساسی فرهنگ را توضیح دهد .
- 11- تقسیم بندی فرهنگ را نام برده و به اختصار توضیح دهد .
- 12- منظور از ضربه فرهنگی ، پس افتادگی فرهنگی را بیان کند .
- 13- تاثیر فرهنگ بر روی شخصیت انسان را توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه دوازدهم : عشق و دوست داشتن و خودآگاهی را توضیح دهد .

- 1- منظور از دوست داشتن را بیان کند .
- 2- خصوصیات افراد دوست داشتنی را بیان کند .
- 3- علل کشش و جاذبه بین فردی را بیان کند .
- 4- عشق را تعریف کند .
- 5- تقسیم بندی عشق را بیان کند و مختصرا توضیح دهد .
- 6- نظریه های موجود در مورد عشق را توضیح دهد .
- 7- عشق در جهان بینی عرفان را توضیح دهد .
- 8- منظور از آگاهی را بیان کند .
- 9- منظور از خودآگاهی را بیان کند .
- 10- انواع خودآگاهی را توضیح دهد .
- 11- مراحل پیدایش خود را توضیح دهد .
- 12- پیامدهای مثبت و منفی خودآگاهی را شرح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی . (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه سیزدهم : ارتباطات بین فردی ، گروهی و اجتماعی را توضیح دهد .

- 1- ارتباط را تعریف کرده و اجزای آن را توضیح دهد .

- 2- ارتباط کلامی و غیر کلامی را توضیح دهد .
- 3- منظور از ارتباطات بین فردی را بازگو کند .
- 4- مهارت های بین فردی را نام برده و به اختصار توضیح دهد .
- 5- شیوه های ابراز وجود را توضیح دهد .
- 6- منظور از ارتباط گروهی را بیان کند .
- 7- منظور از هنجارهای گروهی را بیان کند .
- 8- آثار گروه بر رفتار فردی را توضیح دهد .
- 9- تصمیم گیری گروهی را توضیح دهد .
- 10- انواع گروه ها را نام برده و مختصرا توضیح دهد .
- 11- منظور از ارتباط درون گروهی را شرح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه چهاردهم : ساختار عملکرد خانواده را توضیح دهد .

- 1- خانواده را تعریف کرده و انواع آن را توضیح دهد .
- 2- چرخه زندگی خانواده را شرح دهد .
- 3- کارکردهای خانواده را توضیح دهد .
- 4- سبک های فرزند پروری را نام برده و مختصرا توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. حیدری ، جبار . جنتی ، یدالله . روانشناسی اجتماعی برای پرستاران . (1383) ، چاپ اول ، نشر سالمی و جامعه نگر .
2. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
3. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه پانزدهم : پرخاشگری و رفتارهای بدون پرخاشگری را توضیح دهد.

- 1- پرخاشگری را تعریف کند .
- 2- عوامل پرخاشگری را توضیح دهد .
- 3- راه های پیشگیری و کنترل پرخاشگری را توضیح دهد .
- 4- مهارت های مقابله با خشم را به اختصار توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

جلسه شانزدهم : ناهنجاری های اجتماعی را شرح دهد ..

- 1- منظور از ناهنجاری های اجتماعی را بیان کند .
- 2- ملاک های ناهنجاری را توضیح دهد .
- 3- انواع انحرافات اجتماعی را بیان کند .
- 4- علل انحرافات اجتماعی را توضیح دهد .
- 5- طبقه بندی کج روی های اجتماعی را توضیح دهد .

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

1. گنجی ، حمزه . مبانی روان شناسی عمومی . (1387) ، چاپ سیزدهم ، نشر روان .
2. کوشان ، محسن . روانشناسی عمومی و اجتماعی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی (1388) . چاپ دوم ، اندیشه رفیع .

نحوه اداره کلاس :

1- سخنرانی 2- بحث و گفتگو و پرسش و پاسخ 3- مطالعه کتابخانه ای دانشجویان 4- استفاده از وسایل کمک آموزشی

تکالیف دانشجویان: 1- با توجه به منابع و کتب پیشنهادی ، قبل از هر جلسه در باره محتوای درس مطالعه داشته باشند.

2- اطلاعات بدست آمده از کلاس را با مطالعات کتابخانه ای خود تکمیل نمایند.

نحوه ارزشیابی:

آزمون پایان ترم